



Nitlaixpowa wan nitlajkuilowa ika kuextekapan nonawatlajtol  
Leo y escribo en mi lengua. Náhuatl de la Huasteca



Nawatl • Náhuatl • Nahua • Naua •  
Mexicano • Mexika • Mexicanero

Tlajtolsentilistli  
Vocabulario



DIRECTORIO  
Esteban Moctezuma Barragán  
Secretario de Educación Pública

Rodolfo Lara Ponte  
Director General del INEA

---

#### Créditos de la presente edición

Coordinación general  
Celia del Socorro Solís Sánchez

Coordinación académica  
Sara Elena Mendoza Ortega

Compilación  
Aurelia Hernández Lara  
Rutilio Méndez González  
Moisés Hernández San Juan  
Irineo Hernández Aguilar

Asesoría técnica  
Liv Kony Vergara Romaní

Validación  
Margarita de la Cruz Hernández  
Silvia Magally Vázquez Ricalde  
Marisol Hernández Baltasar  
Agustín Reyes Antonio  
Flavio Fosado Torres  
Nelson Martínez Barragán

Dirección gráfica y cuidado de la edición  
Greta Sánchez Muñoz  
Adriana Barraza Hernández

Seguimiento al diseño  
Jorge Alberto Nava Rodríguez  
Ricardo Figueroa Cisneros

Seguimiento editorial  
María del Carmen Cano Aguilar

Supervisión editorial  
Marlik Mariaud Ricárdez

Revisión editorial  
Verónica Cuevas Luna  
Alejandro Silva Solís  
Gabriel Nieblas Sánchez

Diseño y diagramación  
Ricardo Valverde González  
Mónica Monserrat Rivera Ochoa  
Ricardo Pérez Rovira

Diseño de portada  
Isabel Gómez Guízar

*Leo y escribo en mi lengua*. Náhuatl de la Huasteca. MIBES 3. Vocabulario. D. R. 2010 ©Instituto Nacional para la Educación de los Adultos, INEA. Francisco Márquez 160, Col. Condesa, Alcaldía Cuauhtémoc, Ciudad de México. C. P. 06140.

Esta obra es propiedad intelectual de sus autores, y los derechos de publicación han sido legalmente transferidos al INEA. Prohibida su reproducción parcial o total por cualquier medio, sin autorización escrita de su legítimo titular de derechos.

ISBN *Modelo Educación para la Vida y el Trabajo*. Obra completa: 970-23-0274-9  
ISBN *MEVyT Indígena Bilingüe con Español como Segunda Lengua*: 970-23-0500-4  
ISBN *Leo y escribo en mi lengua*. Náhuatl de la Huasteca. MIBES 3. Vocabulario: 978-607-9033-56-9

Impreso en México, 2019.

**N**i nawatlajtoloyotl yani tlajtolli tlen achi miyak tlajtowaj ipan Mexko tlalli. Ni tlajtolli kitekiwiyaj ipan tlaltinij tlen tlatokajyotl Durango, Guerrero, Tlatokayokan Mexko, Hidalgo, Distrito Federal, Michoacán, Oaxaca, Puebla, San Luis Potosí, Morelos, Veracruz, Tabasco, Querétaro, Colima, Jalisco wan sekinok tlatokajyotl.

Kejni, nochipa tijkakij kampa motekiwiya ni nawatlajtoloyotl axsan se tlamantli kanajya achi kipatlaj kemaj tlajtowaj, nojkiyaj kej se tlajtolli axsan se tlamantli kiiijosneki, axsan se kakisti. Yani tijtokaxtiyaj tlajtolpatlakayotl o tlajtolpatlaketl.

Sekij tlen kiixmatisnekij nawatlajtoloyotl kijtowaj onkaj tlajtlamantik tlajtolpatlakayotl, nojkiya kejni kijtowaj tlen nawatij kemantika axmomachiliyaj kemaj nawatlajtowaj, ipan tlajkuilolli axpano kejni. Ijkinij nelmiyak moneki ixmatilistli, ijkinoy welis mosenkajtiyas tlen tlajtlamantik tlajtolpatlaketl.

Namaj ni Kuextekapan motekiwiya se nawatlajtolpatlaketl, yeka ni amatekitl mochijki mopajpalewijkej tlatokajyotl Hidalgo, San Luis Potosí wan Veracruz. Ijkinij amo tiowijtis ika se tlajtolli kemaj tijpantis ipan wexkaamochtli, tlen welis axmojmostlaj tijtekiwiya o tlen axkemaj tijkaktok yeka timitsmaktiliyaj ni tlajtolsentilistli.

Ni amatekitl, kipiya tlajtoltinij ika nawatl tlen motekiwiya ipan wexkaamochtli wan ipan sekinok amatekitl tlen ni nechikoltlamachtilli, tlen tlajtlamantik tlajtolpatlakayotl kemaj tlajtowaj tlen San Luis Potosí, Hidalgo o tlen Veracruz, san iyojsij ika nawatl moiitojtiyaj tlajtoltinij.

**Tijnekij ika ximopalewi ipan motlamachtil.**



	Tlen mosentlajij tlajtoli	Tlen sekinok ika tlajtowaj	Tlen kiijosneki
1	Ajasitilistli		Tlen moixketsa wan moneki mojasiti ipan se tekitl.
2	Ajkomanalmachiotl		Motekiwia kemaj mojkuilowa ajkomanaltlajtol- pamitl (i!).
3	Ajkomanaltlajtoli		Santlajtolpamitl tlen tikijtowa kemaj tomoyolajkomakaj.
4	Alaxowani		Se tlamantli tlen chachatik kitekiwia kuaxinketl ika kitoxomilia wapalli wan mokawa alaxtik.
5	Altepetlamachiwalli	Tlaixkopintli (Hgo.)	Kampa ixnesi se tlamantli tlamachijciwalli tlen nelia iwexka.
6	Amailwiyotl	Pilmelajketl (Hgo.)	Amatekitl tlen tlayolmelawa tlen moneki kimatisej ipan chinanko o se altepetl.
7	Amaiswatl		Tlen mojkuilojtok ipan se amatl iiswayo.
8	Amamoyajtli		Amatl tlen kampa welli kimoyawaj ma momatis tekipacholli.





	<b>Tlen mosentlalij tlajtolli</b>	<b>Tlen sekinok ika tlajtowaj</b>	<b>Tlen kiijosneki</b>
<b>9</b>	<b>Amaneltolli</b>		Tlayolmelawa se tlamantli ika se ome tlajtolli.
<b>10</b>	<b>Amatekitl</b>		Motekiwia kemaj mochiwa se tekitl.
<b>11</b>	<b>Amatl</b>		Miak amaiswatl san chipawak, motekiwia ipan tlajkuilowan.
<b>12</b>	<b>Amatlajtlanilli</b>		Amatlajkuilolli motekiwiya kemaj tijnekij titlajtlanisej tlapalewilistli ika se tekichijketl, tekitikapan tlajtlanili tlen totechmoneki.
<b>13</b>	<b>Amatlalili</b>		Ipan ni amatl moijkuilowa nochi tlen tlakowaj o tlakowatij, nojkia tlen motekiwia ipan tlakualli.
<b>14</b>	<b>Amatlalilli</b>		Amatla kampa moijkuilowa tlamantinij tlen tlakowaj.
<b>15</b>	<b>Amatlaxtlawaloni</b>		Amatl kampa ixnesi keski ipatij tikixtlawaj tlen se tlakowa.
<b>16</b>	<b>Apitsalli</b>		Ijtikokolistli tlen kichiwa se akajya moxixa san atl.



	Tlen mosentlalij tlajtoli	Tlen sekinok ika tlajtowaj	Tlen kiijtosneki
17	Asitilistli		Tlen moneki moqjasi ipan se tekitl.
18	Axkayotl		Nochi tlen masewalmej inaxka wan moneki momanawis.
19	Axkayotlajtolyotl		Tlanawatilli tlen kimanawia totlajtol.
20	Axkayotlajtolyotl		Tlajtoli tlen toaxka wan moneki momanawis, motekiwis momojyawas wan ma motlepanitas.
21	Axkayotlalnami kilistli		Tlen nochi tlamantli toaxka.
22	Chanejkej	Ajakamen (S.L.P.), Tlasiwinij (Hgo.)	Ajakakonemej tlen kemajtika kinitaj panoj kampa eltok se atlajtli, ojtli o kemaj se akajya tonalpitsajtok.
23	Chanewanij		Ankin itstokej ipan se chantli o kalli: tenantli, tajtli wan ikonewaj; Nojkia machkonemej, machiknimej, tlaimen, ixwimen, kolimej, wan sekinok wikalmej.



	<b>Tlen mosentlalij tlajtoll</b>	<b>Tlen sekinok ika tlajtowaj</b>	<b>Tlen kiijosneki</b>
<b>24</b>	<b>Chimalli</b>		Tlen kichiwa ma eli ipatif se amatl tlen kisa tekitikapan.
<b>25</b>	<b>Chinanko Axxayotl Tlanawatilli</b>		Tlanawatilaxkayotl tlen chinanko masewalmej.
<b>26</b>	<b>Exkuelpachtli</b>		Amatlajkuilolli tlen expa mokuelpachojtok.
<b>27</b>	<b>Eyi tlanawatilli</b>		Tlen exkak Tlanawatilli: Mexko tlanawatilpan, tlalchinantlana watipan wan chinan- tlanawatilpan.
<b>28</b>	<b>Ikakakistli</b>		Machiotl tlen mokaki kemaj tijtekiwaj ipan tlajtoll.
<b>29</b>	<b>Ikaneltlatepanitali</b>		Ni kemaj tijchiwas se tlantli ika miyakk tlatlepanitalistli kemaj tikamatis, tipanos, tinejnemis.
<b>30</b>	<b>Itsinij</b>	Masewalmej (Hgo.)	Masewalmej tlen itstokej ipan se chinanko.
<b>31</b>	<b>Ixxelka</b>		Tlajkuilolli imajmakuayo.





	<b>Tlen mosentlali tlajtoli</b>	<b>Tlen sekinok ika tlajtowaj</b>	<b>Tlen kiiytosneki</b>
<b>32</b>	<b>Ixkopinkakokotoktli</b>		Tlaixkopinalli tlakokototstli ika mawiltiaj wan kisasaloaj ika iwika.
<b>33</b>	<b>Ixnextilli</b>		Tlen ika moixnextia se tekitl.
<b>34</b>	<b>Ixpantli</b>		Tlayolmelawalli tlen mopatlawa o motlatskiltia ipan se chinanko o atltepeko wan tlayolmelawa se tlamantli tlen ipatij.
<b>35</b>	<b>Ixpolowani</b>		Ika kixpolowaj tlajkuilolli.
<b>36</b>	<b>Ixpowalamochtli</b>		Amochtli tlen kipia miak nejneltoli wan moixpowas.
<b>37</b>	<b>Ixteskatl</b>		Teskatl tlen motlalia ixteyolixko.
<b>38</b>	<b>Kakismachiotl</b>	Iseltikakistli (Hgo.)	Machiotl tlen iselti kakisti.
<b>39</b>	<b>Kalpolli</b>		Kampa mochantlaliaj san asinij masewalmej.
<b>40</b>	<b>Kaltlanawatilli</b>		Kalli kampa tekichiwa tlanawatijketl.



	<b>Tlen mosentlalij tlajtoll</b>	<b>Tlen sekinok ika tlajtowaj</b>	<b>Tlen kiijosneki</b>
<b>41</b>	<b>Kalwitantli</b>		Weyi kalli axtlatsaktli, kampa monechikowan.
<b>42</b>	<b>Kawitl</b>		Iwejwekatipaj tlen sempowali wan nawi se achiyo tlen imelak se tonalli.
<b>43</b>	<b>Kokolistli</b>		Kemaj akajya ijtlakawi itlakayo.
<b>44</b>	<b>Kokonepantsin</b>		Pampa kejawak kokonetl.
<b>45</b>	<b>Konetl</b>		Okichpil tlen nelpilsiltzin.
<b>46</b>	<b>Kualankatljatli</b>		Santlajtolpamitl kinextia kualantli.
<b>47</b>	<b>Kuapitstlaloni</b>		Tepostli tlen ika kikuapitstlaj se tlamantli o ika ya inon tlakokototsaj.
<b>48</b>	<b>Kuatlikonalli</b>		Tlikonall piktok ika kuawitl wan ika tlajkuilowan.
<b>49</b>	<b>Kuaximaloni</b>		Tepostli o kuawitl tlen kitekiwia kuaxinketl ika kialaxowa wapalli.
<b>50</b>	<b>Kuaximaloyan</b>		Kampa tekiti kuaxinetl.



	<b>Tlen mosentlajij tlajtöl</b>	<b>Tlen sekinok ika tlajtowaj</b>	<b>Tlen kiijtosneki</b>
<b>51</b>	<b>Kuaxinketl</b>		Tlen kixima kuawitl.
<b>52</b>	<b>Kuesolli</b>		Kemaj akajya kitekipachowa se tlajkia tikijtowa mokuesowa.
<b>53</b>	<b>Kuextekapan</b>		Mosenkawa ika tlatokajyotl Hidalgo, San Luis Potosí wan Veracruz kampa tlajtowaj nawatl.
<b>54</b>	<b>Kuikatl</b>		Kemaj tlajtowaj ika yektlajtöl wan moyolpitsawaj kitenkixtiaj ika miyak yekkakistli.
<b>55</b>	<b>Machiltilli</b>		Kemaj motempowa se tlamantli tlen panojka.
<b>56</b>	<b>Machioapamitl tlen Kuextekapan</b>		Machiopamitl tlen motekiwia kemaj moijkuilowa nawatlajtöl.
<b>57</b>	<b>Machiopantli</b>		Nejtöl tlen tlamatiltia se tlamantli.
<b>58</b>	<b>Malakatl</b>		Kuawitl tlen yowaltik tlachijchiwalli.
<b>59</b>	<b>Mantaj</b>		Istakyoyomitl ika ichkatl tlachijchiwalli.



	<b>Tlen mosentlalij tlajtoll</b>	<b>Tlen sekinok ika tlajtowaj</b>	<b>Tlen kiijtosneki</b>
<b>60</b>	<b>Masewalyotl</b>		Tlen nochi masewalmej tlen tiitstokej wan titekipanoj.
<b>61</b>	<b>Matiltilli</b>		Tlajkuilolli tlen kititlaniliaj seyok masewalli.
<b>62</b>	<b>Matitlamachijchiwakaj</b>	Matitlaixkopinakaj (Hgo.), Amatlaixkopinkayotl (S.L.P.)	Ni kemaj timiakij tijchiwaj se tlaixkopinkayotl.
<b>63</b>	<b>Mawiltekpantli</b>		Mawiltekitl kampa motekpana miak tlaixkopinkayotl ika inintokaj wan kualli motekiwia tlamachtilyan.
<b>64</b>	<b>Mawiltilli</b>		Mochiwa tekitl ika mawiltilli.
<b>65</b>	<b>Mexko Tlalnantsin</b>		Mexko tlalli kampa titlakakkej wan san sejko tiitstokej.
<b>66</b>	<b>Mexkotlalli</b>		Tlen nochi Mexko iaxka wan tlen momanawia.
<b>67</b>	<b>Mijkailwitl</b>	Xantolo (Ver.)	Ilwikixtilistli kemaj kinchiajj mijkatsitsin.



	<b>Tlen mosentlalij tlajtoli</b>	<b>Tlen sekinok ika tlajtowaj</b>	<b>Tlen kiijosneki</b>
<b>68</b>	<b>Miyakiltlajtolyotl</b>		Nochi tlajtolyotl tlen ika tlajtowaj ipan Mexko tlalli wan motlepanita.
<b>69</b>	<b>Miyakiltokajyotl</b>		Kemaj tikintokajtian miyakij yolkamen o tlamantinij.
<b>70</b>	<b>Mojmostlajtolistli</b>		Amatl kampa moijskuilowa wan momoyawa mojmostlaj tlen pano.
<b>71</b>	<b>Mokuitlawilistli</b>		Kemaj tijmokuitlawiaj totlakayo axkanaj tlanawis.
<b>72</b>	<b>Monekili</b>		Tlen tlajtlani wan tenekilia se amatl.
<b>73</b>	<b>Nawamachiopamitl</b>		Nawamachiopamitl tlen tekpantok ipan se tlapitsajkatejtektli amatl.
<b>74</b>	<b>Nechikolsanilamatl</b>		Amatl moijskuilowa kemaj mosenkawa se tekitl o se tekupachilli ipan nechikolistli.
<b>75</b>	<b>Nechikoltlamachtilli</b>		Kampa monechikowa miak tlamachtilli itlen ika tlamachiaj.



	<b>Tlen mosentlalij tlajtolti</b>	<b>Tlen sekinok ika tlajtowaj</b>	<b>Tlen kiijosneki</b>
<b>76</b>	<b>Nejneltolli</b>		Miak nejtolli.
<b>77</b>	<b>Nejtolli</b>		Kampa moijkuilowa se tlajlamikili mochiwa nejtolli.
<b>78</b>	<b>Neltokajyotl</b>		Kemaj tijtokajtiaj se tlakatl, siwatl, tepetl, altepetl, chinantli, weyatl o se tlejtleya itokan tlen achi ipatij.
<b>79</b>	<b>Neltokalistli</b>		Nochi tlajlamikilistli tlen se kineltoka.
<b>80</b>	<b>Nenepiltlayejyekolli</b>		Tlajtolti achi ojuwaj motenkixtia.
<b>81</b>	<b>Nepowalmachiopamitl</b>		Nepowalmachiotl tlen tekpantok ipan se tlapitsajkatejtektli amatl.
<b>82</b>	<b>Netlatepanitaltlajtolti</b>		Kamanalli tlen kinextia kenijkatsaj titlatlepanitaj.
<b>83</b>	<b>Nochinanko tlatilanketl</b>		Kampa tlatskitokej chinankotini.
<b>84</b>	<b>Notlatilankaj</b>		Kampa tlatskitokej chinantlatilananij.
<b>85</b>	<b>Notokaj</b>		Neltokajyotl. Tlajtolti tlen ika nechtokajtiaj wan moijkuilojtok ipan netlakatilamatl.



	<b>Tlen mosentlalij tlajtoli</b>	<b>Tlen sekinok ika tlajtowaj</b>	<b>Tlen kiijosneki</b>
<b>86</b>	<b>Ome ixelka tlamachtilistli</b>		Nikaj kinmachtiq konetelpokamej tlen achi wejkapan ixtlatatilli.
<b>87</b>	<b>Ometlajtoliyotl</b>		Kemaj motekiwia ome tlajtoliyotl.
<b>88</b>	<b>Ompakatokajyotl</b>		Tlen kitsonkui se tlajtoli itokaj.
<b>89</b>	<b>Ompakatokanejtoli</b>		Itokaj se ixelka nejtoli.
<b>90</b>	<b>Pajpatiltostli</b>		Kemaj mopajpatla tostli.
<b>91</b>	<b>Pajsenkajyotl</b>		Amatl kampa moijkuilowa kenijkatsaj mopajtisej.
<b>92</b>	<b>Pakiliskamanalli</b>		Tlajtoli tlen tetlawetskiltia.
<b>93</b>	<b>Paktlajtoli</b>		Kemaj tlajtoli motekpantij ika imejmelak wan yejyektsin kakisti.
<b>94</b>	<b>Pannemakaloyan</b>		Kampa kinemakaj pantzin.





	Tlen mosentlalij tlajtolli	Tlen sekinok ika tlajtowaj	Tlen kiijtosneki
95	Patskali		Tlen Kuextekapan tlakualistli, kikualsenkawan ika: chichimeketl, selayojtli, pitsonakatl, ajolij, xonakatl, xoxojchili wan se pilkentsin tixtli. Tlakualli kichiwan kemaj se ilwitl.
96	Pitlawasantsij		Motlalia kemaj se nejtolli amo kixilia kampa oyetlami wan mopewaltia ipan seyok pamitl. Nijkia motekiwia moijkuilowa kemaj moneki moxelos ome tlajtolyotl. Nawatl-Kastiya.
97	Pitokajyotl		Motekiwia Kemaj tikintokajtiaj tlamantini o yolkamej tlen pilsiltsitsin.
98	Sajsanilli	Tlatempowalistini (Ver.)	Miak sanilli.
99	Sakawilli		Tlen Waxtekapan tlakualistli, kiixpikij ika owasakatl o iswatl, kiijlpiyaj ika ikso wan kitemaj ipan kopilli.



	<b>Tlen mosentlaj tlajtoli</b>	<b>Tlen sekinok ika tlajtowaj</b>	<b>Tlen kiijosneki</b>
<b>I00</b>	<b>San temajmakaj</b>		Kemaj se tlamantli momoyawa axeltok monemakas.
<b>I01</b>	<b>San xikixtojtoka tlaixpowalli</b>		Mochiwa tlaixpowalli san moixtojtokatij, axkakisti tlen moixpojtij nejtolli.
<b>I02</b>	<b>Sanilli</b>	Tlatempowalistli (Ver.)	Kemaj tisanilowaj se tlamantli o se tlatempowa.
<b>I03</b>	<b>Sansejkoj</b>	Sentik (Hgo.)	Kemaj monechikowaj o mosentiliaj tlamantinij wan yolkamej.
<b>I04</b>	<b>Se ixelka tlamachtilistli</b>		Ipan ni tlamachtilistli momachtianij kinmachtiaj tlamatilli tlen nelia monelneki.
<b>I05</b>	<b>Sentili</b>	Setilistli (Hgo.)	Kampa mosentilia ixmatilli tlen ika momachtisej momachtianij.
<b>I06</b>	<b>Silmachiotl</b>		Tlajkuilolli tlen siltik.
<b>I07</b>	<b>Teixpajtijketl</b>		Tepajtijketl tlen kiixmati kipajtis ixteyolli.



	<b>Tlen mosentlalij tlajtoli</b>	<b>Tlen sekinok ika tlajtowaj</b>	<b>Tlen kiijsosneki</b>
<b>I 08</b>	<b>Tekichiwalli</b>		Tlen kenijkatsajtik motokilijtij mochiwa se tekitl o se tlamantli.
<b>I 09</b>	<b>Tekipacholli</b>		Kemaj akajya mokuesowa ika se tlamantli.
<b>I 10</b>	<b>Tekoko</b>	Tempoyek (Ver, S.L.P)	Piltlaxkaltsin tlachijchiwalli san ika istatl wan chilli.
<b>I 11</b>	<b>Tekpanmatilli</b>		Kampa motekpana neltoltinij intokaj ipan se amochtli.
<b>I 12</b>	<b>Tekpannechikoltlajtoli</b>		Tlajtoli monechikojtok wan motekpantok ika machiopamil tlen se tlajtolyotl o se tlajlamikilistli wan kipia tlen kiijsosneki.
<b>I 13</b>	<b>Tentilowani</b>		Moekiwiya ika kintentiaj kuatlikonalli.
<b>I 14</b>	<b>Teposkuitstli</b>		Yekawitstik tepostli tlen ika tlasosoj.
<b>I 15</b>	<b>Tetokajpatlaketl</b>		Tlajtoli tlen motekiwia kemaj amo ixnesi tokajyotl.



	<b>Tlen mosentlalij tlajtolli</b>	<b>Tlen sekinok ika tlajtowaj</b>	<b>Tlen kiijosneki</b>
<b>116</b>	<b>Tilketstli</b>		Motekiwia kemaj san kentsin tijtilketsaj tlaixpowalli.
<b>117</b>	<b>Timoixpanosej</b>		Kemaj ayok ijijki tlen ika moijilwiaj.
<b>118</b>	<b>Tisatl</b>		Nextetl tlen motekiwia ika tlajkuilowaj ipan wawalwastli.
<b>119</b>	<b>Tlachiwalistli</b>		Kemaj se akajya kichiwa se tlamantli.
<b>120</b>	<b>Tlachixketl</b>		Ankij tetonalita, tetonaltlalana, tetonalnotsa, tetonaltlatskiltia, teochpana, kintenewa tepemej, tlalomej, ajakamen wan toteotsitsin.
<b>121</b>	<b>Tlaixketstli</b>		Tlajkuilolli tlen kiixnextia tlayolmelawalli.
<b>122</b>	<b>Tlaixkopinalli</b>		Tlen kiixkopina tlaixkopinkayotl o san tlamachijchiwalli.
<b>123</b>	<b>Tlaixkopinkayotl</b>		Tlen ika tlaixkopinaj.
<b>124</b>	<b>Tlaixpowa</b>		Kemaj se nejtolli moixpowa.



	<b>Tlen mosentlalij tlajtolti</b>	<b>Tlen sekinok ika tlajtowaj</b>	<b>Tlen kiijtosneki</b>
<b>I25</b>	<b>Tlaixpowalli</b>		Se nejtolli tlen welli moixpowa.
<b>I26</b>	<b>Tlajkuilojketl</b>		Masewalli tlen kiijkuilowa amochtli.
<b>I27</b>	<b>Tlajsojtli</b>		Kemaj motlepanita se akajya.
<b>I28</b>	<b>Tlajtlanilistli</b>		Motekiwiya kemaj titlatentokaj se tlamantli.
<b>I29</b>	<b>Tlajtolaxkayotl tlanawatilli</b>		Nochi tlanawatilli tlen chinanko tlajtolaxkayotl.
<b>I30</b>	<b>Tlajtolixtoma</b>		Se masewalli tlen kiixtoma tlajtolti ika seyok tlajtoloyotl.
<b>I31</b>	<b>Tlajtolti</b>		Kamanalli tlen tijtekiwia nochi tonalli.
<b>I32</b>	<b>Tlajtolmelajketl</b>		Nochi tlajtolti tlen kiijtowa se tlajlamikilistli tlen melawak.
<b>I33</b>	<b>Tlajtolpamitl</b>		Mosenkawa ika se ome tlajtolti wan ika moijtowa asitok tlajlamikilistli.



	<b>Tlen mosentlajij tlajtalli</b>	<b>Tlen sekinok ika tlajtowaj</b>	<b>Tlen kijtosneki</b>
<b>I34</b>	<b>Tlajtolsentilistli</b>		Ni kampa mosentilijtiaj tlajtalli tlen axchenej motekiwiya kualli ika se mopalewiya kemaj tijmatisnekij tlaya kijtosneki se tlajtalli.
<b>I35</b>	<b>Tlajtolatlanawatilli tlen Mexko Tlalli Tlatilanketl</b>		Mexko tlanawatilli tlen techyekana.
<b>I36</b>	<b>Tlakojkokualli</b>		Amatl kampa ixnesi tlen se tlakojkowa.
<b>I37</b>	<b>Tlakoyoniloni</b>		Tepostli tlen ika tlakokoyotsaj.
<b>I38</b>	<b>Tlakualpajyotl</b>		Tlen kiajwiyalia tlakualli.
<b>I39</b>	<b>Tlakualsenkajyotl</b>		Amatl kampa moijkuilowa tlen kenijkatsaj mosenkawa tlakualli.
<b>I40</b>	<b>Tlalketstli</b>		Tlen tlalalmon monechikojtok wan kisentikamanawia.



	Tlen mosentlalij tlajtoli	Tlen sekinok ika tlajtowaj	Tlen kiijosneki
I 41	Tlalnamikilistli		Nochi nemilistli tlen kipa se chinanko kej: itlajtol, intlajlamikilis, tlen kenijkatsajtik motekipanowaj, ilwikixtiaj wan nochi tlaixmatilli tlen kiyolitijtokej wan tlakichijtokej.
I 42	Tlalnamikilmachtilli		Tlen moneki mochiwas.
I 43	Tlaltlanawatilli		Tlanawatilli motekiwia ipan almontlalli tlen kenijkatsajtik momokuitlawia wan momanawia.
I 44	Tlamachtijketl		Ankij tlamachtia. Kinmachtia konemey o wexkamej.
I 45	Tlamachtilli		Nejtoltinij wan tekichiwalli tlen kipa tlajlamikilistli ika i momachtiaj.
I 46	Tlamachtiltlamantli		Tlamachtilli tlen tikajasisej ipan se kawitl o se tonalli.
I 47	Tlamachtilyekanalli		Amatekitl tlen ika kiyekanas itekij tlamachtilyekanketl.





	<b>Tlen mosentlalij tlajtalli</b>	<b>Tlen sekinok ika tlajtowaj</b>	<b>Tlen kiijosneki</b>
<b>148</b>	<b>Tlamajkuexolli</b>		Ikpatl tlen motekiwia ipan tlajtsomalistli.
<b>149</b>	<b>Tlamatiltilli</b>		Motekiwia kemaj tijnekij akajya tijmatiltisej se tlamantli.
<b>150</b>	<b>Tlanawatilli</b>		Tlen ika timotlepanitaj.
<b>151</b>	<b>Tlanawilli</b>		Kemaj mokokowa se masewalli.
<b>152</b>	<b>Tlanemakaloyan</b>		Kalli kampa tlanemakan.
<b>153</b>	<b>Tlankochpajtijketl</b>		Tepajtijketl tlen kipajtia tlankochtli.
<b>154</b>	<b>Tlanotsaloni</b>		Amatl tlen ika monotsa se masewalli ma monechakawi ika seyok ipan se tekitikapan o se tekitl.
<b>155</b>	<b>Tlapalixtontli</b>		Pajtli tlen kiixtoma tlapalli.
<b>156</b>	<b>Tlapalkonalli</b>		Tlen ika tlajkuilowaj wan tlapalli.
<b>157</b>	<b>Tlapalli</b>		Tlen tlapa.



	<b>Tlen mosentlalij tlajtulli</b>	<b>Tlen sekinok ika tlajtowaj</b>	<b>Tlen kiijtosneki</b>
<b>I 58</b>	<b>Tlapaswia</b>		Kemaj se akajya kipaswia se tlamantli o kampa itstokej.
<b>I 59</b>	<b>Tlapaswulistli</b>		Kemaj tikijtlakowaj, axtitlamokuitlawiaj kampa tiitstokej o toyawalyolis.
<b>I 60</b>	<b>Tlapejpeniltik tlaixpowalli</b>		Tlaixpowalistli tlen achi ixnestok moixpowas.
<b>I 61</b>	<b>Tlapinajtijkayotl</b>		Pano kemaj timopinawaltiaj, kemaj san tekajkayawa se akajya.
<b>I 62</b>	<b>Tlapiyaltlatempowalistli</b>		Tlatempowalistli kampa tlajtowan tlapiyalmej uan temakaj kualli tlatatlistli.
<b>I 63</b>	<b>Tlapowa</b>		Tlen weyi tlapowa.
<b>I 64</b>	<b>Tlapowaltlanawatilli</b>		Tlanawatilli tlen moijtojtij ipan tlajkuilolli.
<b>I 65</b>	<b>Tlatakatsowani</b>		Se tlamantli tlen ika tlaxolewaj.
<b>I 66</b>	<b>Tlatejtekil nawamachiopamitl</b>		Machiopamitl tlen kualli motejtekis wan ika tekitisej.



	<b>Tlen mosentlali tlajtoli</b>	<b>Tlen sekinok ika tlajtowaj</b>	<b>Tlen kiiytosneki</b>
<b>167</b>	<b>Tlatejtekin nepowalma- chiopamitl</b>		Nepowalli tlen kualli motejteki ika tekitisej.
<b>168</b>	<b>Tlatejtsonkayotl</b>		Tepostli o kuawitl tlen etik wan tetik, kipia kuawitl imanekoch wan kitekiwaj ika tlatejtsonaj.
<b>169</b>	<b>Tlatenkawalistli</b>		Kemaj motenkawa se tlamantli.
<b>170</b>	<b>Tlatenkawaloni</b>		Kemaj se tlamantli moneki se tlamatiltis ika nejtoli o san ika tlajtoli.
<b>171</b>	<b>Tlatlalwia</b>		Tlen moneki mochiwa, ika nekuatotonilli wan motopewas.
<b>172</b>	<b>Tlatlalwilamatl</b>		Amatl tlen moijkuilowa kemaj tlanotsa ilwichijketl.
<b>173</b>	<b>Tlatokajyotl</b>		Itokaj se chinantli, altepetl wan se tlatokajyotl.
<b>174</b>	<b>Tlatokajyotl</b>		Kampa tlatskitokej chinantlatilananij.



	<b>Tlen mosentlalij tlajtoll</b>	<b>Tlen sekinok ika tlajtowaj</b>	<b>Tlen kiijosneki</b>
<b>175</b>	<b>Tlatokiltatsopintli</b>		Motekiwia kemaj se tlajtolpamitl onyeatlami wan mosalowa ika seyok tlajtolpamitl.
<b>176</b>	<b>Tlatomoni</b>		Mokaki teipan kemaj tlapetlani.
<b>177</b>	<b>Tlatsopinkayotl</b>		Kemaj motsopinian ika witsmalotl wan kitlalia pajtli ipan totlakayo.
<b>178</b>	<b>Tlatsopintilketstli</b>		Motekiwia kemaj tikixpowan nejtoll wan tlalochtsin tijtilketsaj tlaixpowalli.
<b>179</b>	<b>Tlatsopintli</b>		Kemaj se akajya tetsipinia.
<b>180</b>	<b>Tlawakpan</b>		Kampa tlalwakpan. Kampa axtlaelli.
<b>181</b>	<b>Tlawasaloni</b>		Ni se wapalli tlachijchiwalli wan tlapalli motekiwia tlamachtiloyan.
<b>182</b>	<b>Tlawasantli</b>	Tlawasanili (Hgo.)	Mochiwa kemaj tijwasaniaj se amatl, nojkia kemaj san timoyolijliaj kanke ontlami se nepamitl.



	<b>Tlen mosentlalij tlajtoll</b>	<b>Tlen sekinok ika tlajtowaj</b>	<b>Tlen kiijosneki</b>
<b>183</b>	<b>Tlawasantli</b>		Kemaj techwelmati mosenkawa se tlamantli mowasania se amatl tlanawatilpan.
<b>184</b>	<b>Tlawasantsin</b>		Moiykuilowa kemaj pewaj tlajtowaj omej masewamej wan monankilijtiyawij.
<b>185</b>	<b>Tlaxaawa</b>	Tlapa (Hgo.)	Tlachiwalistli. Kemaj moixnextia se tlamantli ika tlapalli.
<b>186</b>	<b>Tlaxelajkatsopintli</b>		Motekiwia kampa onyekatlami tlajtolpamitl wan iyokatiaj sempa mopewantia seyok tlajtolpamitl.
<b>187</b>	<b>Tlaxtlawalistli</b>		Tlen keski nochi moixtlawa tlakowalistli.
<b>188</b>	<b>Tlayekanketl</b>		Kemaj akajya kiyekan se tekitl o tlanawatili.
<b>189</b>	<b>Tlayolmelawali</b>		Kemaj se akajya tlayolmelawa wan ma momati se tlamantli.



	<b>Tlen mosentlalij tlajtoli</b>	<b>Tlen sekinok ika tlajtowaj</b>	<b>Tlen kiijtosneki</b>
<b>190</b>	<b>Tlen san kemaj mochijtiwalaj</b>		Tlen ika timomanawiaj, timonawatiajj wan tlen tijchiwaj nochipa.
<b>191</b>	<b>Tlen se ipatij</b>		Tlen san se tlamantli ipatij.
<b>192</b>	<b>Tlen temachtli kamanalli</b>		Kamanalli tlen ika moneltilia tlajlamikilistli.
<b>193</b>	<b>Tlajtlanilmachiotl</b>		Motekiwia kemaj moijkuilowa tlajtlaniltlajtolpamitl (¿?).
<b>194</b>	<b>Tochikawalis</b>		Tlen techmakatok chikawalistli ika tiyoltokej wan tlen ika tinemij.
<b>195</b>	<b>Tokajtlasenkaiketl</b>		Kiijtowa kenijkatsatik se tlamantli o se yolkatl.
<b>196</b>	<b>Tokajtlatemolistli</b>		Kemaj achtowi timoyolilwis, tjteemos wan tijpantilis itokaj se tlamantli.
<b>197</b>	<b>Tokanejtoli</b>		Nejtoli itokaj.
<b>198</b>	<b>Tominselili</b>		Amatlajkuiloli kampa kijtowa keski tomij moselia.



	<b>Tlen mosentlajij tlajtoli</b>	<b>Tlen sekinok ika tlajtowaj</b>	<b>Tlen kiiytosneki</b>
<b>199</b>	<b>Tonalli</b>		Tonalli tlen pano.
<b>200</b>	<b>Tonawatlajtol</b>	Totlajtol (Hgo.)	Tlen tojwantij totlajtol. Tlajtoli tlen techmachtijki tonana wan kej ipa ika titlajtowaj.
<b>201</b>	<b>Toneltlajtol</b>		Tlajtoli tlen techmachtijki tonana, tlen ika tipejkej titlajtowan.
<b>202</b>	<b>Totlalnamikilis</b>		Tlen nochi masewalmej kijyolitij se tlamatilli, tekitl, tlajtoli wan sekinok; tlen kisenkawa nochi tlen ika mopanoltij wan ika moweilia nemilistli.
<b>203</b>	<b>Tsikiyakxapoj</b>		Xapoj tlen ajwiyak mijmityotia uan ika maltij.
<b>204</b>	<b>Wejkaya tlatempowalistli</b>		Ni tlen wejkakia kitempojtivalawij tokoliwaj wan mopanoltijtiwalawij ika sekinok masewalmej.





	<b>Tlen mosentlalij tlajtoli</b>	<b>Tlen sekinok ika tlajtowaj</b>	<b>Tlen kiijtosneki</b>
<b>205</b>	<b>Wewejtlajtoli</b>		Tlajlamikilistli tlen wewejtlakamej kiajkoktiwalajtoken wan kimpanoltijjtiwalaj- token inkonewan, inixwiwan wan sekinok.
<b>206</b>	<b>Wexkaamochtli</b>		Amochtli tlen kitekiwisen wan ika momachtisen wexkamej.
<b>207</b>	<b>Wexketl</b>		Tlajtoli motekiwia kemaj tikintokaxtiaj wejweyintin tlakamej.
<b>208</b>	<b>Weyimachiotl</b>		Tlajkuilolli tlen wejwei.
<b>209</b>	<b>Wikalmachiotl</b>		Kemaj tijnechikowaj ome tlajkuilolli wan motenkixtia ika se tostli.
<b>210</b>	<b>Witsmalotl</b>		Se tlamantli ika tlajtsomaj o ika tetsopiniaj.
<b>211</b>	<b>Xijkajkawilijtij</b>		Kemaj ika malwuilpan se nejtoli moixpowa wan yejyektsin kakisti.



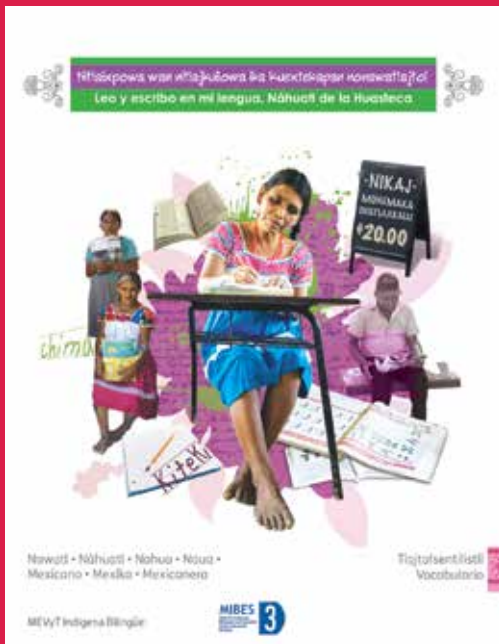
	<b>Tlen mosentlalij tlajtalli</b>	<b>Tlen sekinok ika tlajtowaj</b>	<b>Tlen kiijsosneki</b>
<b>212</b>	<b>Xijkualchiwa</b>		Kemaj se tlejtleya axkualli mochijki teipan mokixtijij tlen axkuali eltok wan mokualchijtij.
<b>213</b>	<b>Xijkuamachilli</b>		Kemaj se akajya kikuamachilia matilistli wan mokawa ipan Tsontekontla-jlamikilistli.
<b>214</b>	<b>Xijneltlajtlachili</b>		Nelkualli moijita.
<b>215</b>	<b>Xijtekiwi</b>		Kemaj motekiwia se tlajlamikilistli ipan se tekittl.
<b>216</b>	<b>Xijtemo</b>	Xijteemo (Hgo.)	Kemaj ika tlajlamikilistli moneki mopantis se tlamantli.
<b>217</b>	<b>Xijwijwikalti</b>		Kemaj moijita se akajya o se tlamantli tlaj sanse o axkanan.
<b>218</b>	<b>Xikaxiti</b>		Kemaj se tlamantli o tlajtalli kipolowa moneki se kixaxis.
<b>219</b>	<b>Xikixmati</b>		Kemaj tijteemos se tlamantli wan tikixmatis tlaj yaya inon.



	<b>Tlen mosentlali tlajtolli</b>	<b>Tlen sekinok ika tlajtowaj</b>	<b>Tlen kiijosneki</b>
<b>220</b>	<b>Ximonejnewili</b>		Kemaj iyolik moyoltejteemowaj wan kipantiliaj tlen nelia melawak yaya inon kualli tlajlamikilistli ika mosenkawa se tlamantli.
<b>221</b>	<b>Ximopowilikan</b>	Ximotempowilikan (Hgo.)	Motekiwia kemaj mopowiliaj o motempowiliaj se tlamantli o se tekitl tlen mochijkia.
<b>222</b>	<b>Xitlajtlachili</b>		Ma kualli motlajtlachili se tlamantli, tekitl, tlaixkopinkayotl, se nejtoll Kampa tekitisej.
<b>223</b>	<b>Xitlaachtowi</b>	Moilwijtia (Hgo.)	Achtowi moijtowa se tlamantli wan teipan mochiwa.
<b>224</b>	<b>Xitlajkuilo</b>		Kemaj mitsmawatiaj xikijkuilo tlajtolli.
<b>225</b>	<b>Xitlatempowa</b>		Motekiwia kemaj se akajya kitempowa tlen kimati o tlen momachtijtlok.
<b>226</b>	<b>Xiwikualistli</b>		Xiwitl tlen kualli mokua.



	<b>Tlen mosentlalij tlajtoli</b>	<b>Tlen sekinok ika tlajtowaj</b>	<b>Tlen kiijtosneki</b>
<b>227</b>	<b>Yamaktsij</b>		Kemaj moixpowa nejtoli ma yejyksij kakisti moijsotij san yamaktsij.
<b>228</b>	<b>Yamanik</b>		Kemaj se akajya amo chikawak tlaixpowa wan san yamanik tostli.
<b>229</b>	<b>Yejyekolli</b>		Tekitl. Kemaj tijnekij tijmatisej tlan nelia mokualchilijka se tlamachtilli.
<b>230</b>	<b>Yektlajtoli</b>		Kemaj moijskuilowa se nejtoli ma yejyeksin kakisti kemaj moixpowa.
<b>231</b>	<b>Yoltejtemolli</b>		Kemaj motejteemowa tlen achi kualli tlanamikilistli.



*Ni tlahtoltsentilistli moijkuijtok pampa timoijlija kimelawa axtijkixmati se tlahtolli tlen motekiwia ipan ni amochtli o kimelawa axkana motekiwia kampa ta mochinanko wan eltok ipan ni amochtli.*

*Yeka moneki tikixpawas kewan se tlahtolli axtimatis tlachke kiihtosneki, nikaj tijmatis tlachke kiihtosneki wan iijkinon welis tijyeekos, san moneki nojkia tijtlepanitas sekinoj tlahtoltinij tlen motekiwiaj ipan sekinok chinanko.*



GOBIERNO DE  
**MÉXICO**

**EDUCACIÓN**  
SECRETARÍA DE EDUCACIÓN PÚBLICA



INSTITUTO  
NACIONAL PARA  
LA EDUCACIÓN  
DE LOS ADULTOS

ISBN: 978-607-9033-56-9



9 786079 033569

DISTRIBUCIÓN GRATUITA  
San temajmakaj

Este programa es público, ajeno a cualquier partido político. Queda prohibido su uso para fines distintos a los establecidos en el programa.